

Міністерство освіти і науки України
Департаменту науки і освіти
Харківської обласної державної адміністрації
Комунальний заклад
«Харківська гуманітарно–педагогічна академія»
Харківської обласної ради

Презентація на тему:
Михайло Туган-
Барановський

Виконала:
студентка 22-д групи
факультету дошкільної та
корекційної освіти
Федорченко О.В.

Харків,
2015

**Туган-Барановський
Михайло**

(20 січня (8 січня ст.с.)
1865, Солонім,
Харківщина — 21 січня
1919, Одеса) — перший
економіст-
східноєвропеєць, наукові
теорії якого визнали
зарубіжні вчені різних шкіл
і напрямків; один із
найкращих знавців кон'
юнктурних економічних
циклів, автор численних
праць про теорію вартості,
розподілу суспільного
доходу, історію
господарського розвитку
та кооперативних основ
господарської діяльності.
Доктор економіки (1899)

Освіту розпочав у Другій Московській гімназії, продовжив у Першій Київській і закінчив у Другій Харківській. У 1884 вступив на фізико-математичний факультет Харківського університету. Закінчив 1888 екстерном природничо-математичний, здобув ступінь кандидата наук; 1890 і правничо-економічний факультети Харківського університету.

Критичний перегляд політекономії марксизму був проведений М.І.Туган-Барановським у книзі "Основна помилка абстрактної теорії капіталізму К.Маркса" (1898) і в наступних працях: "Нариси з новітньої історії політекономії і соціалізму" (1903), "Теоретичні основи марксизму" (1905) і "Основи політичної економії" (1909). У них учений рішуче виступає проти теорії класової боротьби як двигуна прогресу.

У працях М.І. Туган-Барановського чимало цікавих про організацію соціалістичного суспільства.

Розглядаючи проблему співвідношення "особистість - суспільство", він підкреслював, що розвиток кожної окремої особистості повинен бути головною суспільною метою.

У роботі "Соціалізм як позитивне учення" він розглядає систему державного соціалізму як одну із форм суспільного устрою. Учений відзначав, що елементи примусу, мабуть, збережуться доти, поки сама людина не навчиться підкоряти свої інтереси суспільним. М.І. Туган-Барановський глибоко вивчив проблеми теорії й практики **кооперації**. Він виділив основні принципи кооперації: **матеріальна зацікавленість; добровільність; використання, праці тільки членів кооперативу**

У своїй інвестиційній теорії циклів Туган-Барановський обрав за основу ідею Маркса про зв'язок промислових коливань із періодичним відновленням основного капіталу. Його цитата: "Розширення виробництва в кожній галузі підсилює попит на товари, вироблені, в інших галузях..., розширення виробництва завжди діє "заразливо", воно охоплює все народне господарство. Коли розширення основного капіталу закінчується (фабрики, заводи, побудовані) попит на виробництво скорочується і їх надвиробництво стає неминучим. Учений сформулював закон інвестиційної теорії циклів, суть якого в тому, що фази промислового циклу визначаються процесом інвестування

Вчений пише: «При побудові теорії криз — головна трудність полягає не у виявленні умов, котрі можуть викликати кризу, а в поясненні саме того факту, що кризи відбуваються не в кожен момент, а через певні проміжки часу, періодично.» І далі: «Проблема криз може бути задовільно розв'язана лише на основі правильної теорії ринку. А так як сучасна економічна наука, в особі величезної більшості своїх представників, стоїть на неправильній теорії ринку, то зовсім не дивно, що і проблема криз виявилась їй не під силу».

Наукова спадщина вченого становить близько 140 великих праць, що заторкують майже всі ділянки економічної науки. Найбільше значення має його теорія періодичних криз, вивченню яких він присвятив низку праць, що появилися і в перекладах на німецьку та французьку мови і здобули йому світове ім'я. Менш популярна його дуалістична теорія вартості, яка базується на критиці трудових теорій Давида Рікардо і Карла Маркса та теорій граничної корисності австрійської економічної школи.